

Пандели Кисимов (1832-1905 г.), Иван Найденов (1834-1910 г.), Лазар Йовчев, бъдещият екзарх Йосиф (1840-1915 г.), Григор Начович (1845-1920 г.) и др. Сред тези нови и динамични сили свое собствено място има и Марко Д. Балабанов (1840-1921 г.).

Роден в Клисурса, учил последователно в родното си място и в Бурса, в богословското училище на о-в Халки и в университетите на Атина и Париж, М. Балабанов получава много добро за времето си и за възможностите на българското общество юридическо образование. Едновременно с това той израства с будна гражданска съвест и с изострено чувство за нуждите и стремежите на своите сънародници. По време на следването си в Атина има щастието да се запознае отблизо с Георги Ст. Раковски, да попие от неговата неистова любов към Родината и да получи първите си уроци в дипломатическото изкуство. За първи път в гръцката столица младият българин се сблъсква пряко и с користните интереси на балканските ни съседи и на Великите сили. Малко по-късно в Париж Балабанов има възможност да контактува с Никола Пиколо и д-р Петър Берон. От тях той не само взема пример за отношение към науката и образованието, но се информира и за външнополитическите инициативи, които те предприемат след края на Кримската война<sup>4</sup>. През 60-те години на XIX в. Балабанов прави и първите си опити в областта на журналистиката, като публикува в съавторство с Григорий Хилендарец статии на страниците на в. "Дунавски лебед", а след това като сътрудник пише за вестниците "L'Union chretienne", "Время" и "Македония", в които се опитва да обхване както българските проблеми, така също и въпроси от общоевропейската политика<sup>5</sup>. Обществената активност го прави известен сред емигрантските среди като надежден млад българин, на когото може да се разчита за помощ и съдействие. Неслучайно малко по-късно вероятно дейци от средите на Добродетелната дружина се обръщат към него за сътрудничество при осъществяване на пропагандната акция на българските искания във връзка с конференцията в Париж през 1869 г., а след това и членове на ТЦБК търсят неговата помощ като преводач при уреждането на срещи и контакти с италианския революционер и идеолог на Ризорджиментото Джузепе Мацини<sup>6</sup>. Може спокойно да се твърди, че за българския студент в Париж участието в мисията при Мацини е показателно за приоритета, който имат в неговите очи общонационалните задачи пред опасностите и рисковете да свърже своето име с това на пресловутия италиански революционер, преследван по това време от полицията в редица европейски страни.

Активизирането на младото поколение сред българската емиграция се определя и от развитието на Източния въпрос през седмото десетилетие на XIX в., а външнополитическата защита на националната кауза се преценява от тях като особено важна. Съвременната българска историография обърна сериозно внимание върху външнополитическата активност на възрожденските българи и бяха обнародвани десетки изследвания на тази тема<sup>7</sup>. В последните години тази добра практика бе продължена и с трудове на Ив. Илчев, Кр. Шарова и К. Мирчева, посветени на